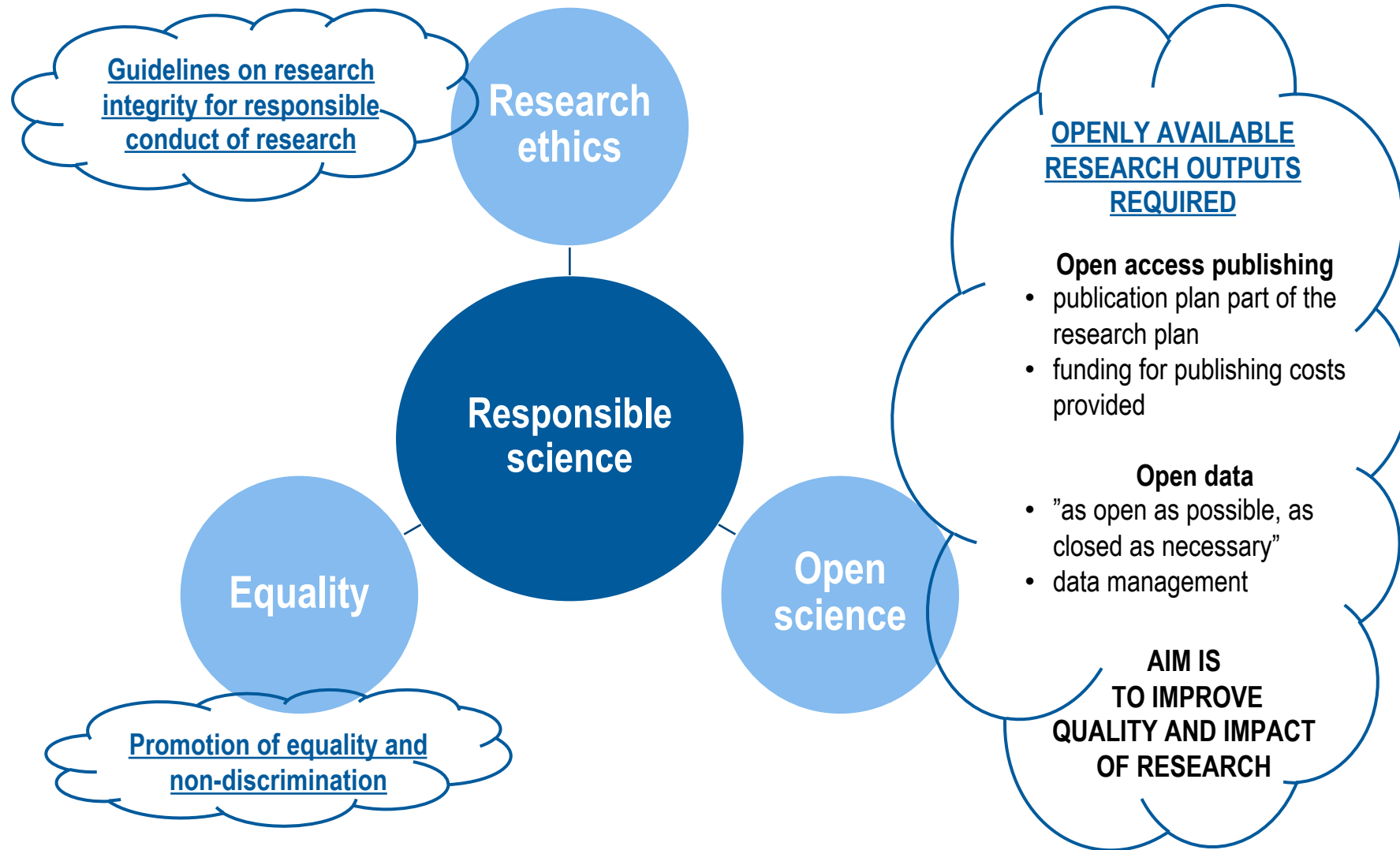

Tutkimuksen rahoittajan odotukset FAIRin toteutumiseen käytännössä

Jussi Varkemaa - Suomen Akatemia
5.3.2023

Responsible science at Academy of Finland

Avoin tiede - vastuullinen tiede

- Vastuullista tutkimusrahoituksen käyttöä: avoin julkaisu, FAIR-data
- Korkealaatuinen tiede on vastuullista: avoin tiede laadun komponenttina

Tutkimusaineistojen huomioiminen rahoitushakemusten tieteellisessä arvioinnissa

- hakijan pätevyyden arvioinnissa otetaan huomioon hakijan ilmoittamat tutkimustuotokset, joihin voi sisällyttää myös tutkimusaineistoja.
- tutkimussuunnitelman toteuttamiskelpoisuus (ml. vastuullinen tiede) on yksi hakemuksen arviointikriteereistä.

Aineistojen avaamisen huomioiminen päätöksentekoprosessissa

- Akatemian luottamuselimet tekevät rahoituspäätökset kansainvälisestä vertaisarvioinnista saatujen lausuntojen ja hakemusten paremmuusjärjestyksen sekä Akatemian tiedepoliittisten tavoitteiden ja luottamuselimen omien linjausten perusteella.
- avoimen tieteen käytäntöjen toteuttaminen ja edistäminen on yksi esimerkki Akatemian tiedepoliittisista tavoitteista

Rahoitusehdot: aineiston avaamisen velvoite

- Suomen Akatemia edellyttää, että sen rahoittamien hankkeiden vastuulliset tutkijat vastaavat tutkimusaineistojen vastuullisesta hallinnoinnista ja avaamisesta FAIR-periaatteiden mukaisesti. Aineistojen avaaminen on tehtävä oman tutkimusorganisaation tai tieteenalan kannalta tärkeässä kansallisessa tai kansainvälisessä arkistossa tai tallennuspalvelussa. Kun aineisto avataan, sen lisensoinnista on huolehdittava. Jos tutkimusaineistoa ei voi avata jatkokäytettäväksi, sen metatiedot (kuvailutiedot) on tallennettava kansalliseen tai kansainväliseen hakupalveluun.

Rahoituspäätökset: aineiston avaamisen ja säilyttämisen kustannukset

- Tutkimusaineistojen säilyttämisen ja avaamisen kulut katsotaan kuuluvan tutkimushankkeen isäntäorganisaation yleiskustannuksiin, mutta niitä voidaan myös perustellusti hyväksyä Akatemian tutkimusrahoituksesta katettaviksi tutkimuskuluiksi. Jos hanke esimerkiksi painottuu suurten datamäärien käsittelyyn tai hankkeen datan käsittely vaatii poikkeuksellisen paljon työvoimaa tai työaikaa, voi tutkija hakea datankäsittelyyn liittyvää rahoitusta palkkakuluihin.

Aineiston avaamisen toteutumisen seuranta tutkimushankkeissa

- Aineistohallintasuunnitelma rahoituksen vastaanottamisen ehtona
- Hankkeen päättymisen jälkeen avoimuuden toteutumista seurataan raporteista

Suomen Akatemian odotuksia

- FAIR-periaattein tuotetut aineistot hakijan meriitteinä
- Aineistohallintataidon osoittaminen hankkeen aikana
- Aineistohallintasuunnitelman, tutkimussuunnitelman ja loppuraportin linkittyminen